

Sygn. akt VII Kz 509/23
Sygn. akt Sądu Rejonowego w [REDAKTOWANE]

ODPIS

POSTANOWIENIE

Dnia 24 listopada 2023 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie VII Wydział Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący: SSO Leszek Wojgienica

Protokolant: st. sekr. sąd. Grzegorz Gładkojć
po rozpoznaniu w sprawie cudzoziemca [REDAKTOWANE]
zażalenia cudzoziemca na postanowienie Sądu Rejonowego w [REDAKTOWANE] z dnia 11
października 2023 r., wydanego w sprawie II Ko 1479/23/Cu w przedmiocie przedłużenia
okresu pobytu w strzeżonym ośrodku dla cudzoziemców na okres od dnia [REDAKTOWANE] października
2023 r. od godz. 09:30 do dnia [REDAKTOWANE] stycznia 2024 r. do godz. 09:30
na podstawie art. 437 § 2 kpk

postanawia:

- I. zmienić zaskarżone postanowienie w ten sposób, że uchylić stosowany wobec cudzoziemca [REDAKTOWANE] środek w postaci pobytu w Strzeżonym Ośrodku dla Cudzoziemców w [REDAKTOWANE], nie uwzględniając wniosku Komendanta [REDAKTOWANE] Oddziału Straży Granicznej o jego przedłużenie do [REDAKTOWANE] stycznia 2024 r. do godz. 09:30;
- II. zobowiązać cudzoziemca [REDAKTOWANE] do zamieszkania w Ośrodku Receptyjnym [REDAKTOWANE] oraz zgłaszania się 2 razy w tygodniu placówce Straży Granicznej właściwej dla miejsca pobytu.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w [REDAKTOWANE] postanowieniem z dnia 11 października 2023 r. wydanym w sprawie o sygn. akt II Ko 1479/23/Cu, na podstawie art. 89 ust. 4 i 6 w zw. z art. 87 ust. 1 pkt 1, 2 i 3 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 roku o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przedłużył pobyt cudzoziemca [REDAKTOWANE] w strzeżonym ośrodku dla cudzoziemców na okres od dnia [REDAKTOWANE] października 2023 r. od godz. 09:30 do dnia [REDAKTOWANE] stycznia 2024 r. do godz. 09:30.

Zażalenie na powyższe postanowienie złożył cudzoziemiec, który zaskarżył orzeczenie w całości, zarzucając w szczególności naruszenie:

1. art. 88a ust. 3 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (tj. Dz.U. z 2022 r. poz. 1264, z późn. zm., dalej jako: „u.u.c.o.”) w zw. z art. 3 i art. 8 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności z dnia 4 listopada 1950 r. („EKPC”) poprzez przedłużenie jego pobytu w strzeżonym ośrodku dla cudzoziemców, pomimo że jego stan psychofizyczny uzasadnia domniemanie, że doświadczył przemocy oraz dalszy pobyt w strzeżonym ośrodku może spowodować zagrożenie dla jego zdrowia i życia, co wynikało z dokumentacji psychologicznej załączonej do akt postępowania przed sądem I instancji,
2. art. 167 w zw. z art. 193 k.p.k. poprzez brak powołania biegłego psychologa oraz psychiatry w celu ustalenia czy jego aktualny stan psychofizyczny uzasadnia domniemanie przemocy oraz czy dalszy pobyt w strzeżonym ośrodku zagraża jego życiu lub zdrowiu,

podczas gdy sąd I instancji nie uwzględnił opinii psychologicznych z dnia 16 sierpnia 2023 r. i 29 września 2023 r., a oparł swoje rozstrzygnięcie wyłącznie na lakonicznej informacji lekarskiej z 28 września 2023 r. z której nie wynikały istotne dla niniejszej sprawy okoliczności co do jego stanu psychofizycznego;

3. art. 89 ust. 4a u.u.c.o. poprzez przedłużenie jego pobytu w strzeżonym ośrodku, mimo tego, że opóźnienie w postępowaniu o udzielenie ochrony międzynarodowej, nie zostało zakończone w czasie pierwszej detencji bez jego winy;

4. art. 5 § 4 EKPC poprzez naruszenie zasady równości broni i niedoręczenie mu przetłumaczonego wniosku o przedłużenie jego pobytu w strzeżonym ośrodku, niedoprowadzenie go na posiedzenie sądu I instancji, a także z niewyznaczenie mu profesjonalnego pełnomocnika, co uniemożliwiło mu podjęcie jakiegokolwiek skutecznej obrony na etapie postępowania przed sądem I instancji,

5. art. 88a ust. 1 w zw. z art. 88 ust. 1 u.u.c.o. poprzez brak dokładnego zbadania możliwości zastosowania środków alternatywnych do detencji a w konsekwencji błędne uznanie, że nie jest możliwe zastosowanie w jego sytuacji środków alternatywnych do detencji.

Wniósł o doręczenie mu wniosku Komendanta [REDAKTOWANO] Oddziału Straży Granicznej w [REDAKTOWANO] o przedłużeniu jego pobytu w ośrodku strzeżonym dla cudzoziemców, a także umożliwienie mu zapoznania się z dowodami, na podstawie których poczynione zostały ustalenia faktyczne. Wniosek ten nie został mu dotychczas doręczony, a także nie umożliwiono mu zapoznania się ze wskazanymi dowodami.

Wniósł o doprowadzenie go na posiedzenie zażaleniowe oraz ustanowienie na jego rzecz tłumacza języka [REDAKTOWANO], bowiem nie posługuje się językiem polskim w mowie ani piśmie. Chce bezpośrednio uczestniczyć w postępowaniu służącym kontroli decyzji o pozbawieniu go wolności. Ma prawo bronić się osobiście. Powinno być mu umożliwione podjęcie samodzielnej i faktycznej obrony, a tym samym zagwarantowanie tzw. „równości broni”. Sąd decydujący o tak istotnej sprawie, jaką jest dalsze pozbawienie wolności osoby nieoskarżonej o żadne przestępstwo winien przestrzegać wszystkich gwarancji procesowych strony. Chce osobiście przedstawić sądowi swój pogląd wobec kwestii zasadności izolacji i wskazuje, że nawet obecność jego pełnomocnika nie będzie wystarczająca. Pobyt w strzeżonym ośrodku dla cudzoziemców dotyczy bowiem jego życia i w sposób dotkliwy oddziałuje na jego życie. Chce móc osobiście odnieść się do argumentów Komendanta [REDAKTOWANO] Oddziału Straży Granicznej w [REDAKTOWANO] i przekonać Sąd o bezzasadności jego detencji.

Na wypadek odmowy uwzględnienia opinii psychologicznych zawartych w aktach sprawy z dnia 16 sierpnia 2023 r. oraz 28 września 2023 r., podstawie art. 167 i art. 193 § 1 k.p.k. wniósł o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z:

1. opinii biegłego psychologa oraz biegłego psychiatry na okoliczność tego, czy jego stan psychofizyczny uzasadnia domniemanie przeze niego przemocy oraz czy dalszy pobyt w strzeżonym ośrodku stanowi zagrożenie dla jego życia lub zdrowia;

2. przesłuchania psychologa [REDAKTOWANO], adres: [REDAKTOWANO], z którym odbywa telefoniczne konsultacje psychologiczne, na okoliczność tego czy jego stan psychofizyczny uzasadnia domniemanie przeze niego przemocy oraz czy dalszy pobyt w strzeżonym ośrodku stanowi zagrożenie dla jego życia lub zdrowia.

Na podstawie art. 427 § 1 k.p.k. i art. 437 § 1 k.p.k. w zw. z art. 404 u.c. wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości i nieuwzględniania wniosku Komendanta [REDAKTOWANO] Oddziału Straży Granicznej w [REDAKTOWANO] oraz niezwłoczne zwolnienie go ze strzeżonego ośrodka dla cudzoziemców.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie cudzoziemca okazało się zasadne, skutkując koniecznością zmiany zaskarżonego postanowienia, ale tylko z wyniku uznania przez sąd odwoławczy, że w toku rozpoznania wniosku Komendanta [REDAKTOWANE] Oddziału Straży Granicznej w [REDAKTOWANE] naruszono dyspozycję art. 88a ust. 3 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. W pozostałym zakresie celnie sąd I ustalił, iż zostały spełnione przesłanki z art. 89 ust. 4 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, zgodnie z którym w przypadku gdy przed upływem okresów, o których mowa w ust. 1 i 3, postępowanie w sprawie udzielenia ochrony międzynarodowej nie zostało zakończone decyzją ostateczną i nadal zachodzi którakolwiek z okoliczności, o których mowa w art. 87 ust. 1, sąd może przedłużyć okres pobytu wnioskodawcy lub osoby, w imieniu której wnioskodawca występuje, w strzeżonym ośrodku lub w areszcie dla cudzoziemców na czas określony, niezbędny do wydania takiej decyzji, co jednak z punktu widzenia ostatecznej decyzji sądu odwoławczego nie ma znaczenia w kontekście normy wyrażonej w art. 88a ust. 3 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Zgodnie bowiem z treścią tego przepisu wnioskodawcy lub osoby, w imieniu której wnioskodawca występuje, nie umieszcza się w strzeżonym ośrodku dla cudzoziemców, w przypadku gdy mogłoby to spowodować niebezpieczeństwo dla ich życia lub zdrowia, a ich stan psychofizyczny może uzasadniać domniemanie, że byli poddani przemocy. Przy czym podkreślić równocześnie trzeba, że w przypadku ww. domniemania, nie zachodzi potrzeba „jednoznacznego udowodnienia” teźże przesłanki, skoro ustawodawca wymaga jej spełnienia w postaci jedynie domniemania, że dany cudzoziemiec jest ofiarą przemocy, aby wystąpił zakaz umieszczenia go w ośrodku.

Jak zasadnie zauważył skarżący, z załączonych do akt sprawy dokumentów w postaci prywatnych opinii psychologicznych, a także opinii uzyskanej ze strzeżonego ośrodka (k. 53-59) potwierdzających poddanie cudzoziemca przemocy w kraju jego pochodzenia w związku z ujawnioną orientacją seksualną oraz istnienie zagrożenia dla jego życia i zdrowia wywołanego pobytem w strzeżonym ośrodku z uwagi na jego aktualny stan psychiczny, jednoznacznie wynika, że przesłanki z art. 88a ust. 3 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej zostały spełnione. Opinie te nie budzą wątpliwości merytorycznych i są potwierdzeniem wiarygodności wywodów sformułowanych przez skarżącego w zażaleniu odnośnie do obrazu tego właśnie przepisu. I jakkolwiek sąd odwoławczy dostrzega, że obecnie cudzoziemiec przejawia w strzeżonym ośrodku roszczeniową postawę, wdał się w bójkę z innym osadzonym i podlegał innym cudzoziemców do agresji, to te zachowania mogą być wynikiem właśnie jego stanu psychofizycznego i z każdym dniem pobytu w tym ośrodku mogą jedynie nasilać się. W tych okolicznościach, uwzględniając jeden z zarzutów zażalenia, przyjmujący jako swoją podstawę prawną obrazę art. 88a ust. 3 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, zaskarżone postanowienie zmieniono poprzez uchylenie środka w postaci pobytu cudzoziemca w strzeżonym ośrodku. Wystąpienie owych przesłanek warunkuje bowiem obowiązek ntestosowania umieszczenia w strzeżonym ośrodku. Nie ma równocześnie przeszkód by stosować wobec cudzoziemca środek alternatywny do detencji, co umożliwi mu uzyskanie adekwatnej pomocy psychoterapeutycznej.

Na oryginale właściwe podpisy
Ze zgodność świadczą

p.o. SEKRETARZ SĄDOWY
SĄDU OKRĘGOWEGO W OLSZTYNIE
Piotr Ruciński
Piotr Ruciński